

RAUTAVAARA

PARAS LUONNOSTAAN

Arviointikertomus 2022

Tarkastuslautakunta

Arviointikertomus vuodelta 2022

1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Kunnanvaltuuston valitseman tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 § mom. 4 mukaan valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös valvoa Kuntalain 84 § 2 momentissa tarkoitettuja kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden sidonnaisuusilmoituksia sekä saattaa ilmoitukset edelleen valtuuston tiedoksi.

Rautavaaran kunnanvaltuusto on päätöksellään 23.8.2021 § 44 valinnut tarkastuslautakuntaan jäsenet ja varajäsenet seuraavasti:

jäsen

Matti Matikainen
Jukka Korkalainen
Kari Vanhala
Kirsi Kokkonen
Eila Keinänen

varajäsen

Kauko Hartikainen
Kari Savolainen
Jorma Kettunen
Maija Kärkkäinen
Raija Karppinen

Kunnanvaltuusto valitsi puheenjohtajaksi Matti Matikaisen ja varapuheenjohtajaksi Jukka Korkalaisen.

Tarkastuslautakunta on todennut jäsentensä esteellisyydet arviointitehtävässä seuraavasti: Matti Matikainen on esteellinen käsiteltäessä Rautavaaran Vuokralat Oy:n asioita hallituksen puheenjohtajuuden perusteella ja Kiinteistö Oy Rautavaaran Virastotalon asioita yhtiöiden hallituksen jäsenyyden perusteella. Kirsi Kokkonen ja Matti Matikainen ovat esteellisiä käsiteltäessä perusturvalautakunnan asioita perusturvalautakunnan varajäsenyyksien perusteella. Lisäksi todettiin, että Matti Matikainen on myös keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja ja Eila Keinänen keskusvaalilautakunnan varajäsen.

Kuntalain mukaisesta tilintarkastuksesta on huolehtinut tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy. Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut HT - ja JHT - tilintarkastaja Lilja Koskelo ja avustavina tarkastajina Eija Susitaival ja Pentti Tanskanen. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut Pentti Tanskanen.

Arviointia varten lautakunta on hyväksynyt toimikaudekseen arviointisuunnitelman vuosittaisine painopistealueineen ja tarkemman työohjelman kutakin vuotta varten. Vuoden 2021 arviointikertomuksen jättämisen jälkeen tarkastuslautakunta on kokoontunut kahdeksan kertaa.

Lähes kaikissa kokouksissaan lautakunta on kuullut kunnanjohtajan katsaukset kunnan elinkeino-, työllisyys- ja muista ajankohtaisista kunnan ja kuntakonsernin asioista sekä toiminnan ja talouden toteutumisesta. Lautakunnalle ovat raportoineet elinvoimajohtaja, hyvinvointijohtaja ja Rautavaaran Vuokratalot Oy:n toimitusjohtaja palvelualueidensa toiminnasta ja taloudesta. Lisäksi hallintojohtaja, hanke- ja elinkeinokoordinaattori, työkoordinaattori, rehtori, varhaiskasvatusjohtaja ja vanhustyönjohtaja ovat kertoneet palveluyksikköjensä toiminnasta, tavoitteista ja tehtävistä. Kunnanhallituksen puheenjohtaja on kertonut lautakunnalle havaintojaan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä muista kunnan ajankohtaisista asioista.

Arviointikertomuksen laatimista varten lautakunta on tutustunut vuoden 2022 talousarvioon, hallintoelinten päätöksiin, kunnanhallituksen allekirjoittamaan tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Arvioinnin pohjana ovat lisäksi olleet lautakunnan jäsenten vuoden aikana tekemät käytännön havainnot eri lautakuntien alaisesta toiminnasta ja taloudesta.

Tarkastuslautakunta on saanut myös selvitykset tilintarkastajan suorittamista tarkastuksista ja lautakunta on käsitellyt tilintarkastuskertomuksen.

2. Arvio asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

2.1. Kuntastrategia ja toiminnalliset tavoitteet

Kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategia-asiakirjan vv. 2017-2020 kokouksessaan 18.12.2017/96 §, jota valtuusto on päivittänyt 21.1.2019/3 §. Kuntastrategia vv. 2021-2025 on hyväksytty valtuustossa 14.3.2022/3 §. Kuntastrategia-asiakirjat ovat pohjana koko valtuustokautta koskevia talousarvioon otettavia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita suunniteltaessa ja laadittaessa.

Strategiassa tavoitteiksi on asetettu:

1. Luontomatkailun edistäminen
2. Paikkakunnalla käyvien viipyminen pidempään
3. Vanhojen ja uusien yritysten toimintaedellytysten kehittäminen
4. Hyvinvointia ja viihtymistä tukevan asuinympäristön kehittäminen ja markkinointi
5. Yhdistystoiminnan hyödyntäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä
6. Kunta on hyvä paikka tehdä työtä
7. Kuntatalous, joka kestää myös ekologisen ja sosiaalisen tarkastelun.

Tarkastuslautakunta toivoo, että tilinpäätösraportoinnissa esitettäisiin jatkossa tiivis ja selkeä kaikkia kunnan toimintoja käsittävä kunnanhallituksen katsaus siitä, miten strategian mukaisten tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisessa on keskeisten menestystekijöiden ja tavoitteiden osalta onnistuttu ja missä asioissa olisi vielä parannettavaa. Hallintokuntien toiminnallisia tavoitteita toimintasuunnitelmassa ja niiden toteutumisen tilinpäätösraportointia on myönteisesti kehitetty määrämuotoisempaan ja pelkistetympään suuntaan mm. siten, että vuoden 2022 talousarvioon ja tilinpäätökseen on lisätty informatiivisia useamman vuoden tunnuslukuja ja mittareita eri toimintojen volyymin seuraamiseksi. Tätä kehitystyötä on syytä edelleen jatkaa.

2.2. Kunnanhallitus/Hallintopalvelut

Hallintopalveluiden tehtävänä on ohjata, yhteen sovittaa ja tukea kuntakonsernin toimintaa.

Vuonna 2022 järjestettiin ensimmäistä kertaa aluevaalit hyvinvointialueuudistuksen vuoksi. Valmisteluja toimintojen, henkilöstön ja sopimusten siirtämiseksi hyvinvointialueelle tehtiin kunnassa koko vuoden ajan. Kunnan henkilöstöstä noin puolet siirtyi vuodenvaihteessa 2022-2023 liikkeenluovutuksella hyvinvointialueelle ja Servica Oy:n palvelukseen.

Uusi asianhallintajärjestelmä otettiin käyttöön vuonna 2022. Palkanlaskentapalvelut siirtyvät Monetra Pohjois-Savo Oy:n hoidettavaksi vuoden 2023 alusta alkaen.

Valtuustotason tavoitteet toteutuivat osittain; 11 tavoitteesta toteutui 4 ja osittain 3 tavoitetta. Asetetuista tavoitteista 4 ei tilinpäätösraportoinnin mukaan toteutunut. Neuvontapisteiden palvelutoiminta järjestettiin uudelleen, markkinointisuunnitelma ja markkinointibudjetointi laadittiin sekä työhyvinvoinnin ja työkyvyn parantamiseksi saatiin Kevan kehittämisrahaa. Mm. kannustavan palkkausjärjestelmän kehittäminen ei edennyt.

Kunnanhallituksen vastuulla olevat valtuustoon nähden sitovat nettomenot 0,883 milj. euroa alittuivat 0,054 milj. euroa.

2.3. Elinvoimalautakunta

2.3.1. Tekninen toimi

Teknisen toimen tehtävänä on tuottaa asumisen, kiinteistöjen ylläpidon, kunnallistekniikan ja ympäristönkäytön peruspalveluita. Myös ruoka- ja siivouspalvelut kuuluvat teknisen toimen vastuualueelle.

Investointihankkeet toteutuivat pääosin suunnitellulla tavalla. Suurimpia investointihankkeita olivat vuonna 2022 Monitoimitalon saneeraus noin 205.000 euroa ja Kiparin näköalatornin rakentaminen noin 100.000 euroa, johon saatu avustusta noin 36.000 euroa. Investointeihin varattu nettomääräraha 0,418 milj. euroa alittui 0,042 milj. euroa. Monitoimitalon IV-saneeraus siirtyi vuodelle 2023.

Kirkonkylän asemakaavapäivitys saatiin päätökseen vuoden 2022 aikana, joka mahdollistaa alakoulun purkamisen vuoden 2023 aikana. Tonttivarantoa kasvatettiin asemakaavapäivityksen yhteydessä.

Asumispalveluiden siivous siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023. Rakennusvalvonnassa käsiteltiin 30 kappaletta lupia ja ilmoituksia, joka on 15 kappaletta normaalia vähemmän. Kesällä 2022 pidettiin taajamassa ympäristökatselmus ja lisäksi valvottiin jätelautakunnan kanssa jätehuollon toteutumista. Ympäristönsuojelun tehtävät on ulkoistettu Kuopion ympäristösuojelupalveluille. Tyhjiä vuokra-asuntojen vuokratuottojen menetys oli vuonna 2022 noin 50.000 euroa.

Tekniselle toimelle ei vuoden 2022 toiminta- ja taloussuunnitelmassa oltu esitetty toiminnallisia tavoitteita. Ko. asia tulee huomioida tulevissa suunnitelmissa.

Vesihuollon taloudellinen toiminta on ollut tappiollista useana vuotena peräkkäin. Vuonna 2022 oli vesilaitoksen tappio noin 12.000 euroa. Tappioita on tilinpäätöksessä noin 504.000 euroa. Ko. tappio vastaa kahden vuoden liikevaihtoa. Vesihuollon kustannusrakenteessa on poistojen osuus huomattava eli 34 % kaikista käyttökustannuksista. Poistosuunnitelmaa on kunnanvaltuuston päätöksen mukaan kevennetty.

Teknisen toimen vastuulla olevat valtuustoon nähden sitovat nettomenot 1,795 alittuivat 0,013 milj. euroa.

2.3.2. Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelujen tehtävänä on toteuttaa sellaista elinkeinopolitiikkaa, jolla tuetaan ja edistetään sekä yritystoiminnan että maatilatalouden harjoittamista paikalliset olosuhteet huomioon ottaen sekä hoidetaan kunnan työllisyysasioita yhteistyössä kunnan sosiaalitoimen kanssa.

Elinkeinopalveluiden tulosaluetta johtaa elinvoimajohtaja ja elinkeinopalveluita hoitaa virkansa puolesta myös kunnanjohtaja. Elinkeinopalveluissa työskentelevät lisäksi hanke- ja elinkeinokoordinaattori ja työllisyyskoordinaattori.

Vuoden 2022 keskeisimmät muutokset ja uudistukset liittyvät Kiparin ulkoilualueen kehittämishankkeeseen ja näköalatorin uusimiseen sekä eduskunnan hyväksymään lakiin Tiilikjärven kansallispuiston laajennuksesta.

Jo vuonna 2020 alkanut "Myö, Työ, Hyö 2" hanke (ESR-hanke), jossa kohde-ryhmänä ovat rautavaaralaiset pitkäaikaistyöttömät, jatkui maaliskuuhun 2023 saakka. Työttömien osuus koko työvoimasta oli vuonna 2022 keskimäärin 10,6 %, mikä on 2,7 % viime vuotta alhaisempi. Pohjois-Savossa oli vastaavasti keskiarvo 9,6 %. Pitkäaikaistyöttömien määrä nousi hieman edellisestä vuodesta. Pitkäaikaistyöttömiä oli työvoimasta 27 %, joka on alle Pohjois-Savon keskiarvon 34 %. Nuoria, alle 25-vuotiaita työttömiä oli viisi henkilöä, kun nuoria vuonna 2020 oli työttömänä 13 henkilöä.

Digitaitoja hyvinvoinnin ja työllistymisen edistämiseksi-hanke alkoi syyskuussa 2021 ja jatkuu elokuun 2023 loppuun. Hankkeen tavoitteena on työikäisten rautavaaralaisten sekä kunnan henkilöstön digiosaamisen parantaminen, kunnan palveluiden digitoiminen sekä näiden kautta parantaa työikäisten kuntalaisten mahdollisuuksia työllistyä, pärjätä työssä ja opinnoissaan sekä ehkäistä syrjäytymistä.

Elinvoimalautakunnalle asetetut valtuustotason tavoitteet toteutuivat pääosiltaan. Asetuista 10 tavoitteesta toteutui 7. toiminnallista tavoitetta. Vuoden 2022 keskeisimmät muutokset ja uudistukset liittyvät Kiparin ulkoilualueen kehittämishankkeeseen ja näköalatorin uusimiseen sekä eduskunnan hyväksymään lakiin Tiilikjärven kansallispuiston laajennuksesta.

Tarkastuslautakunta toteaa tyydytyksellä, että kunnan elinkeinotoimen kehittämiseen ja työllisyyden lisäämiseen on panostettu viime vuosina henkilöstöresursseja lisäämällä sekä haettu ja saatu kehittämiseen myös ulkopuolista EU- ja muuta rahoitusta. Lisäpanostuksilla on saavutettu myös erinomaisia tuloksia.

Tarkastuslautakunta esittää selvitettäväksi ja toimeenpantavaksi seuraavia asioita:

-Rautavaaran kunnan alueella olevien, mm. Kiparin ulkoilualueen ja kunnan uimarantojen sijaintien ja varusteluiden päivittäminen MML:n ja Väyläviraston tietokantoihin,

-Vuonna 2016 ulkomaalaisille myytyjen tonttien (kiinteistötunnukset 687-407-7-45 ja 687-407.3-29) rakennusvelvoitteet ovat täyttyneet vuonna 2019. Kiinteistö 687-407-4-381 (opettajien entinen asuntola), joka on vuokrattu ulkomaalaiselle, on purkukelpoinen ja vaarallinen.

Elinkeinopalvelujen vastuulla olevat valtuustoon nähden sitovat nettomenot 0,204 milj. euroa alittivat talousarvion 0,043 milj. euroa.

Elinvoimalautakunnan valtuustoon nähden sitovat nettomäärärahat 1,999 milj. euroa alittuivat 0,056 milj. euroa.

2.4. Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunnan tehtävänä ovat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, toisen asteen ja aikuiskoulutuksen, vapaa-aikapalveluiden (kansalaisopisto, kirjasto sekä nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelut, vapaa sivistystyö) ja joukkoliikenteen palveluiden järjestäminen.

Hyvinvoinnin palvelualueen toiminnassa tapahtui neljä merkittävää muutosta vuonna 2022: varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönotto, ukrainalaisten pakoalaisten lasten ja nuorten mukaan tulo varhaiskasvatukseen, kirjaston ja koulutoimen digipalveluiden käyttöönotto sekä hyvinvoinnin palvelualuejohtajan tehtävien sisällyttäminen rehtorin työnkuvaan.

Koulukeskukselle perustettiin esikoulu-1.lk yhdysluokka, jonka jälkeen koulukeskuksella työskentelee kaksi yhdysluokkaa (esikoulu-1.lk ja 4-5.lk). Vuonna 2022 perustettu erityisluokanopettajan virka täytettiin määräaikaisena

lukuvuodelle 2022-2023, yksi koulunkäynninohjaajan tehtävä vakinaistettiin ja palkattiin määräaikainen matemaattisten aineiden päätoiminen tuntiopettaja, jonka tehtävänä on matematiikan opetus viidellä eri luokka-asteella. Ukrainalaisia lapsia varten perustettiin valmistavan opetuksen luokka ja kouluun tuli kuusi valmistavan opetuksen oppilasta. Tähän opetukseen saadaan valtiolta korvausta.

Vuonna 2022 päiväkodin lapsimäärä kasvoi Rautavaaralle muuttaneiden perheiden johdosta. Lapsimäärä oli päiväkodissa 20 ja kahdella perhepäivähoitajalla oli lapsia hoidossa 8 lasta. Kuntaan rekrytoitiin kokoaikainen varhaiskasvatuksen erityisopettaja saadun valtionavustuksen turvin ajalle 1.8.2022-31.12.2023.

Kulttuuri ja vapaa-aikatoimintaa järjestettiin monipuolisesti. Vapaa-aikaohjaaja järjesti sekä säännöllistä että tapahtumatyypistä toimintaa kaiken ikäisille. Kirjaston digihankkeessa investoitiin kirjastolle jättitabletti ja kaksi ipadia sähköisten aineistojen lukemista varten. Kirjaston kävijämäärä kasvoi 11 %. Kansalaisopiston tuntien määrä kasvoi 5 %.

Nuorisotyötä tehtiin resurssien myöntämissä puitteissa ja Ranuva ohjaajineen järjesti nuorisolle toimintaa vuoden aikana.

Valtuustotason tavoitteet toteutuivat pääasiassa suunnitellulla tavalla. Toiminnallista 15 tavoitteesta toteutui raportoinnin mukaan 8 ja 7 tavoitetta osittain. Tavoitteiden mukaisesti mm. oppilashuoltosuunnitelma, kurinpitosuunnitelma ja varhaiskasvatussuunnitelma päivitetty ja otettu käyttöön. Lisäksi mainitaan mm., että hyvinvointisuunnitelman laadinta siirtyi vuodelle 2023, koulupsykologipalveluiden saatavuus on parantunut, lukion markkinointivideo on tehty ja varhaiskasvatuksen henkilöstömitoitus on varhaiskasvatuslain mukainen.

Hyvinvointilautakunnan vastuulla olevat valtuustoon nähden sitovat nettomenot 2,007 milj. euroa alittivat talousarvion 0,150 milj. euroa. Nettomenot olivat edellisen vuoden tasoa.

2.5. Perusturvalautakunta

Perusturvalautakunta järjestää hyvän elämän turvaavat sosiaali- ja terveystalvet omana toimintana, ostopalveluina sekä seutuyhteistyönä huomioiden kuntalaisten vastuun omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään.

2.5.1. Sosiaalitoimi

Sosiaalitoimen tuloksikköjä ovat lasten ja perheiden palvelut, vammaispaalvelut, iäkkäiden palvelut, päihdehuolto, aikuissosiaalityö ja omaishoidontuki.

Lasten ja perheiden kuntoutus- ja kriisipalveluja ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta. Lastensuojelussa painopiste on avohuoltopalveluissa. Lastensuojeluilmoituksia tuli kertomusvuonna 42 kpl (ed. vuosi 24 kpl)

Vuonna 2021 vahvistettiin sosiaalihuoltolain mukaiseen kuljetuspalveluun yhte-näiset järjestämisen periaatteet, jonka mukaan järjestettiin palvelut vuonna 2022.

Ympäri vuorokautinen kehitysvammaisten hoiva toteutetaan omana toimintana asumispalveluyksikkö Poutapilvessä. Vaalijalasta ostettiin laitostuntoutusta ko-tona asumisen tukemiseksi. Vammaispalvelu asiakkaita oli 43 kpl.

Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteen mukaisesti järjestettiin työ- ja toimintaky-kyä sekä työllistämistä edistäviä palveluita pitkäaikaistyöttömille. Kuntouttavan työtoiminnan piirissä vuoden 2022 aikana oli 30 asiakasta.

Kunnan omana toimintana Lepolassa toimii iäkkäiden henkilöiden kolme tehos-tetun palveluasumisen yksikköä: Päivänsini, Hopeapaju ja Niittyvilla. Henkilös-tön saatavuuden vaikeudet aiheuttivat sen, että tehostetun palveluasumisen kaikkia paikkoja ei voitu käyttää.

Yli 65-vuotiaiden omaishoitajia oli toimintavuotena 24 ja omaishoidettavia 25.

Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontui kolme kertaa.

Kotouttaminen kuuluu kunnan vastuulle ja kunta on tarjonnut pakolaisille niin sanotun kuntamallin mukaisia palveluja kuten majoitusta. Kunta palkkasi loka-kuussa kotouttamiskoordinaattorin hoitamaan pakolaisten asioita. Pakolaisten määrä on 30 henkilöä.

Lähes kaikki valtuustotason tavoitteet toteutuivat, mm. lakisääteinen hoitajami-toitus täyttyi ja lakisääteiset määräjat palvelutarvearvioinnissa ja -käsittelyssä täyttyivät.

Ammattitaitoisen henkilöstön, erityisesti sairaanhoitajien ja pitkäaikaisten sijais-ten saannissa, on todettu olevan ongelmia.

Sosiaalitoimen vastuulla olevat valtuustoon nähden sitovat nettomenot 3,931 milj. euroa alittuivat 0,132 milj. euroa. Nettomenot kasvoivat 19 % edelliseen vuoteen verrattuna.

2.5.2. Perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito

Perusterveydenhuollon palvelut ostetaan Kysteri-liikelaitokselta ja erikoissai-raanhoidon palvelut lähinnä KYS:stä. Rautavaaran kunta kuuluu ympäristöter-veydenhuollon osalta Siilinjärven yhteistoiminta-alueeseen.

Tilinpäätösraportoinnin mukaan palveluiden saatavuus ja saavutettavuus toteu-tuivat hyvin.

Perusterveydenhuollon nettomenot 1,874 milj. euroa alittivat talousarvion 0,241 milj. euroa ja erikoissairaanhoidon nettomenot 2,832 milj. euroa alittivat talous-arvion 0,210 milj. euroa. Perusterveydenhuollon kustannukset alenivat 5 % ja erikoissairaanhoidon kustannukset nousivat 7 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Perusturvalautakunnan vastuulla olevat nettomäärärahat 8,625 milj. euroa alittivat talousarvion 0,583 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon nettomenot vuonna 2021 asukasta kohden olivat Pohjois-Savon kunnista korkein eli 5.783 euroa. Pohjois-Savon kuntien keskiarvo oli 4.123 euroa/asukas.

3. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Käyttötalous

Alkuperäisessä talousarviossa ennakoitiin tilikauden alijäämäksi 630.545 euroa ja tilinpäätöksen mukaan tulos oli ylijäämäinen 1.199.351 euroa. Kunnassa tehtiin lisäksi talouden tasapainottamissuunnitelma, joka osaltaan edesauttoi ylijäämäläisen tuloksen syntymistä.

Kunnanvaltuusto hyväksyi tilivuoden aikana muutoksia verotuloihin ja toimintakuluihin sekä muihin rahoitustuloihin. Muutetun talousarvion mukaan ylijäämäksi ennakoitiin 322.455 euroa.

Olenneisimmat erot alkuperäiseen talousarvioon nähden olivat seuraavat: Toimintatuotot alittivat tuloarvion noin 265.000 euroa, toimintakulut alittivat talousarvion 1.200.000 euroa, verotulot noin 790.000 euroa tuloarviota suuremmat ja muut rahoitustuotot 129.000 euroa suuremmat.

Toimintakulujen pienentymiseen vaikuttivat perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kustannusten alitus talousarvioon verrattuna noin 720.000 euroa sekä henkilöstön rekrytointivaikeuksien vuoksi täyttämättömien virkojen ja toimien henkilöstökustannusten säästöt noin 520.000 euroa.

Toimintakulut nousivat 2,2 % (P-Savo ka. 5,5 %), verotulot alenivat 0,5 % (P-Savon ka. + 3,5 %) ja valtionosuudet alenivat 3,9 % (P-Savon ka. +5,4 %).

Tarkastuslautakunta toteaa, että tilikauden taloudellinen tulos oli ennakoitua parempi johtuen suureksi osaksi ennakoitua pienemmistä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon menoista sekä säästöistä henkilöstömenoissa sekä ennakoitua suuremmista verotuloista. Parempaan tulokseen vaikutti myös osaltaan kunnan omat talouden tasapainottamistoimenpiteet. Kaikki tulosalueet alittivat kunnanvaltuuston myöntämät sitovat nettomäärärahat.

Taseessa on kertynyt ylijäämää 9,773 milj. euroa. Lainat ja vastuut asukasta kohden on korkea eli 4.404 euroa/asukas, joka on alle Pohjois-Savon kuntien keskimääräistä 4.666 euroa/asukas. Rautavaaran kuntakonsernin velkamäärä 9.570 euroa/asukas, joka on myös alle Pohjois-Savon kuntien keskiarvon 10.285 euroa/asukas. Kunnan kokonaisvelkamäärä on alentunut edellisestä vuodesta noin 1,4 milj. euroa. Omavaraisuusaste on 67,1 %, joka ylittää tavoitetason 60 %. Maksuvalmius on hyvä, kassan riittävyys 61 päivää.

Investoinnit

Investointeihin oli varattu 0,463 milj. euroa ja toteutuneet investointimenot olivat 0,414 milj. euroa.

Investointihankkeet on toteutettu investointisuunnitelman mukaisina eikä olennaisia määrärahojen ylityksiä yksittäisten hankkeiden osalta tapahtunut.

4. Tytäryhtiöt

Rautavaaran Vuokratalot Oy ja Kiinteistö Oy Rautavaaran Virastotalo

Kunnan omistus Rautavaaran Vuokratalot Oy:ssä on 100 % ja Kiinteistö Oy Rautavaaran Virastotalossa 70,14 %.

Kunnanvaltuuston tytäryhtiöille asettamat tavoitteet ovat toteutuneet pääosin suunnitellulla tavalla. Vuokratalot Oy:n asuntojen vuokrausaste on alhainen eli 76 %.

5. Henkilöstö

Henkilöstön määrä on viime vuosina ollut noin 140 työntekijää. Eniten henkilöstöä on perusturvapalveluissa noin 76 ja hyvinvointipalveluissa noin 38 henkilöä.

Henkilöstön keski-ikä on korkea. Vuonna 2022 jäi eläkkeelle 9 henkilöä. Sairauspoissaolot olivat korkeat eli 23 pv/henkilö, joka nousi edellisen vuoden luvusta 19,2 pv/henkilö.

Henkilöstön työhyvinvointikartoitus suoritettiin Kevan kyselytyökalulla. Kartoitusten tulokset olivat hyviä ja tulokset olivat edellistä vuotta paremmat. Kunta sai Kevan Työelämän kehittämisrahaa ja ko. hankkeen toimenpiteet ajoittuvat vuodelle 2023.

6. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Toimintakertomuksessa on kerrottu, miten riskien hallinta ja siihen liittyvä sisäinen valvonta on kunnassa järjestetty. Merkittävimpinä riskeinä on todettu mm. henkilöstöriskit eli ohut organisaatio, jossa työtehtävää hoitaa vain yksi henkilö ja suuresta lainamäärästä johtuva korkoriski, tietoverkko-osuuskunnan saattavan, 2,390 milj. euroa, epävarmuus sekä kunnan tietoturvariski.

Toimintakertomuksessa ei ole raportoitu sisäisen valvonnan suunnitelmista, niiden toteutumisesta ja mahdollisista toimenpiteistä valvonnassa havaittujen seikkojen osalta. Riskien hallinta ja sisäinen valvonta tulee olla suunniteltua ja dokumentoitua. Toimintakertomuksessa on kuitenkin tunnistettu sisäisen valvonnan osa-alueiden kehittämistarpeet. Sisäisen valvonnan kehittämiseksi on kunnanvaltuusto kokouksessaan 13.12.2021/75 § päättänyt sisäisen valvonnan linjauksesta, tavoitteista ja osa-alueista sekä niiden toimeenpano-, seuranta- ja

arviointimenettelystä. Riskien hallinnassa hyödynnetään soveltuvin osin Kuntaliiton mallilomaketta.

7. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta on saanut luottamushenkilöiltä ja viranhaltijoilta sidonnaisuusilmoitukset ja antanut ne tiedoksi kunnanvaltuustolle. Kunnanvaltuusto on merkinnyt päivitetyt sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi kokouksessaan 27.3.2023/11§.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan hallintoa ja taloutta on ohjattu ja johdettu kunnanvaltuuston hyväksymien strategialinjausten sekä vuoden 2022 toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisesti. Tilikauden taloudellinen tulos oli ennakoitua parempi johtuen erityisesti ennakoitua pienemmistä toimintakuluista ja ennakoitua suuremmista verotuloista sekä kunnan omista talouden tasapainottamistoimenpiteistä. Taseessa on ylijäämiä yhteensä 9,773 milj. euroa.

Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin olennaisilta osiltaan. Taloudenhoidossa on noudatettu kunnanvaltuuston vahvistamaa talousarviota. Olennaisia sitovien toimintamenojen ylityksiä ei todettu.

Taloudellisena riskinä kunnalla on suuri velkamäärä 6,481 milj. euroa ja saaminen Vaaran Valo osuuskunnalta 2,390 milj. euroa. Mikäli korkotaso nousee olennaisesti, aiheuttaa se vaikeuksia talouden pitämisessä tasapainossa. Riskinä on myös kiinteistöjen ja infran korjausvelka ja sen hoitaminen vuosien 2023-2025 nettoinvestointien 1,3 milj. euron lisäksi.

Kuntastrategia antaa hyvän perustan kehittää kuntaa houkuttelevana luontomatkailukohteena Bomban, Kolin, Tahkon ja Vuokatin matkailukohteiden rinnalla. Kunta lähti vuonna 2022 mukaan KuopioTahko-markkinointiyhteistyöhön sekä lisalmi ja tienoot-yhteistyöhön. Matkailun markkinoinnissa tulee huomioida myös Metsäkartano-säätiön mahdollisuudet lentokenttäalueen yhteistyöhön.

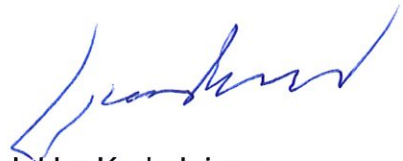
Kunnan edellytykset selviytyä tulevien vuosien haasteista vaatii edelleen panostusta markkinointiin kunnan imagon nostamiseksi yritysystävällisenä kuntana sekä viihtyisanä ja turvallisena asuinkuntana. Resurssien vähentyessä tulee kunnan tiivistää entisestään yhteistyötä naapurikuntien kanssa erityisesti matkailuun liittyen mutta myös muiden toimintojen osalta.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan luottamushenkilöitä ja henkilöstöä erittäin hyvin suoritetusta ja ansiokkaasta työstä kuntalaisten hyväksi.

Rautavaara, 24.5.2023.

Matti Matikainen
Puheenjohtaja

Jukka Korkalainen
Varapuheenjohtaja

Eila Keinänen
Jäsen

Kirsi Kokkonen
Jäsen

Kari Vanhala
Jäsen